

Ik schaam mij het evangelie niet

(Yme Horjus)

In het Nieuwe Testament is het woord voor Evangelie een samengestelde term: het bestaat uit het woord *eu* dat goed betekent en het woord *angellion*, dat boodschap of nieuws betekent. Het Evangelie is het fundamentele nieuwsbericht dat vanuit de hemel de aarde bereikt. Het betekent namelijk goed nieuws voor een slechte situatie. Die slechte situatie is dat de zonde op deze wereld vrij spel heeft en het leven op aarde bepaalt. Maar je zou dit de rode draad in de Bijbel kunnen noemen: er is goed nieuws voor alle mensen! Wij leven allemaal onder de vloek van de zonde en God heeft aan dit probleem een drastische wending willen geven.

Het is eigenlijk geen wonder, dat heel veel mensen in onze tijd moeite hebben met de Bijbel. Ze kunnen met die Bijbel niet uit de voeten. Want ze hebben er problemen mee, dat de Bijbel zo'n sombere kijk op het leven heeft en mensen zonder omhaal tot zondaren stempelt. Want daar gaat het toch heel vaak in de Bijbel over: dat mensen zondaren zijn. Zondaren tegenover een heilige God, die de zonde haat. Zondaren voor wie de ontmoeting met de levende God een onbereikbaar doel is.

Ja, dat het in de Bijbel zo vaak over de zonde gaat, strijkt heel veel mensen tegen de haren in. Dat wij, mensen, zó zondig zouden zijn voor God, zo helemaal mis en verkeerd, dat we alleen maar door genade en vergeving nog kans op overleven maken.... Dat wij, mensen, voor God zó verloren zouden zijn, dat we alleen door bekering en levensvernieuwing gered kunnen worden voor God en de eeuwigheid.... Dat vinden de meeste mensen nogal onverteerbaar. Natuurlijk zijn er slechte mensen en natuurlijk staan heel wat mensen helemaal verkeerd in het leven, maar om zo nu allen over één kam te scheren, om ze nu zo allen op één hoop te gooien als zondige en voor God verloren mensen, dat gaat velen te ver.

Je knapt dan wel een beetje af op die Bijbel. Ik vind dat allemaal heel begrijpelijk. Je gevoel voor redelijkheid komt daartegen in opstand. De boodschap van de Bijbel over de zonde van het menselijke leven strookt nu eenmaal niet met onze gevoelens. Onze gevoelens spreken een andere taal. Het

wil er bij ons eigenlijk niet in, dat er zo'n geweldig groot gat gaapt tussen God en ons. Naar ons gevoel loopt het zo'n vaart niet met Gods toorn en zal het met velen wel in orde komen. Het kost ons niet zoveel moeite een indrukwekkende opsomming te maken van allerlei positieve punten en karaktertrekken. "We geven ieder het zijne, we leven fatsoenlijk, we zijn goed voor onze medemens, we doen ons best..." en ga zo maar door. We zien totaal geen aanleiding te veronderstellen, dat God daarmee niet tevreden zou zijn. We zijn weliswaar niet onberispelijk, maar het kan er wel mee door. Voor ons gevoel heeft de balans van ons leven een batig saldo.

Zo zag ik een tijd geleden iemand op de tv zich het hoofd breken over de vraag of er in zijn leven een moment was geweest, waarop hij tegenover God in de fout was gegaan. Hij kon niet iets ernstigs bedenken en zei: "het valt allemaal best wel mee met mij..." Beste mensen, het had mijn antwoord kunnen zijn. En misschien zegt u dat ook wel. Zo heb ik er ook ooit over gedacht. Ik dacht ook dat God wel erg met mij ingenomen zou zijn. Ik was per slot van rekening een oppassend iemand, op wie niet veel viel aan te merken. Altijd netjes geleefd, geen rare dingen uitgehaald, niet op het criminele pad terechtgekomen en geen strafblad bij justitie. Altijd maar één vrouw gehad aan wie ik trouw ben gebleven. Elk jaar keurig belasting betaald. Wat heb ik nou verkeerd gedaan? Maar de Bijbel is mijn illusie wreed komen verstoren. God bleek van al mijn positieve eigenschappen totaal niet onder de indruk te zijn. Het lezen van de Bijbel maakte mij duidelijk, dat het voor God helemaal geen gewicht in de schaal legt, wat ik allemaal was en deed. Als we als mensen tegenover elkaar zouden staan, dan hoefde je je misschien geen zorgen te maken. Als we als mensen alleen met elkaar te maken zouden hebben, zou er misschien geen vuiltje aan de lucht zijn. Want, weet u wel?, die zich aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht.

Maar dat is het nu juist. We staan niet tegenover elkaar, maar tegenover God in de hemel. De God, die de Schepper is van al wat leeft. De God, die ons het leven heeft gegeven. En het is deze God, de heilige God van hemel en aarde, die ons rekenschap komt vragen van wat we in ons leven ervan hebben gemaakt. Wat we ermee gedaan hebben voor onszelf, voor een ander, maar Die ons ook zal vragen, wat we van ons leven hebben gemaakt voor Hem, die ons dat leven gegeven heeft. En dan? Wel, dan zal het erg weinig interessant zijn, wat we van onszelf denken. Dan zal het weinig interessant zijn, wat anderen van ons zeggen. Dan staan we voor God, de Heilige en Zijn oordeel is beslissend. Voorgoed, voor eeuwig. En dan?

Het is me vaak opgevallen, dat mensen, die beweren, dat ze ieder het zijne gegeven hebben, aan God niet hebben gedacht. En dan toch maar beweren, dat je ieder het zijne hebt gegeven....! Het Zijne? Het is me ook vaak opgevallen, dat mensen zo merkwaardig kunnen praten over hun geloof. “U moet vooral niet denken, dat ik niet geloof”, zeggen ze dan. “Want ik geloof heus wel, dat er een God in de hemel is...!” Alsof je daar de Here God in de hemel een plezier mee doet. Alsof je er God een plezier mee doet wel zo goed te willen zijn te geloven, dat Hij bestaat! Alsof de Here God daar allen op zit te wachten! De vraag is niet of mensen wel of niet in een Schepper geloven. Dat doen heel veel mensen wel, want anders zijn zoveel mysteries niet te verklaren. De grote vraag is echter deze, of er iets met de zonde van ons leven is gebeurd. De grote vraag is of het tussen God en ons in orde is, of Hij God en Heer in ons leven is geworden. Of Hij in ons leven aan het woord is gekomen. Wij hanteren misschien allerlei subtiele onderscheidingen: want je hebt mensen in soorten. Fatsoenlijke en onfatsoenlijke, goede en slechte, oppassende en roekeloze, kerkelijke en onkerkelijke mensen, beschaafde en onbeschaafde mensen, oprechte en onoprechte mensen, goedwillende en minder goedwillende mensen.

Maar God veegt al die subtiele onderscheidingen en nuanceringen met één armbeweging van tafel. Hij noemt ons zondaren. Zondaren! “Allen hebben gezondigd...”, zegt Gods woord. “Er is niemand, die goed doet, zelfs niet één...” weet Paulus te melden. “Uw zonden zijn het, die scheiding maken tussen u en God...” staat er ergens anders in de Bijbel. Zo resoluut spreekt de Bijbel over onze status en positie tegenover God. Wij hebben daar wat moeite mee. Dat komt, omdat we geen zicht hebben op Gods visie op de zonde. Wij willen dat kleineren, wij willen dat bagatelliseren, dat minimaliseren. In Jeremia 2: 22 staat dit: ”Ja, al zoudt gij u wassen met loog en veel zeep gebruiken, dan blijft toch uw ongerechtigheid als een onuitwisbare vlek voor mijn oog!”

Hebben wij dit wel gehoord? Dat liegt er niet om. Dit is de werkelijkheid, die staat tegenover onze gevoelens! Maar dat is ook onze fout. Onze fout is, dat wij willen afgaan op onze gevoelens. En juist die bedriegen ons. Die leiden ons om de tuin. Dat zien we dikwijls ook op andere terreinen. Zo kan een mens zich fit voelen, terwijl hij een ernstige ziekte onder de leden heeft. En iemand kan zich doodziek voelen, terwijl zijn toestand allerminst kritiek is. Om een voorbeeld te geven: een arts maakt zich niet bezorgd over iemand, die zeeziek is, die zich allerbelabberdst kan voelen, maar wel over een hartpatiënt, die opgewekt beweert nergens last van te hebben. Zo misleidend zijn onze gevoelens ook ten aanzien van onze geestelijke gezondheidstoestand. Ons gevoel voelt geen zonde.

Ons gevoel bindt ons een blinddoek voor, voor wat de werkelijkheid van Gods oordeel over ons leven betreft.

Ik weet niet, wat wij hier in deze zaal allemaal hebben gedacht bij de woorden zonde of zondaar. Je kunt er van alles en nog wat bij bedenken. De Bijbel is op dat punt heel duidelijk.: “Wat uit het geloof niet is, is zonde.” Dus alles, wat buiten God omgaat, is zonde. Je kunt fatsoenlijk zijn, een beschaafd mens zijn, een ethisch en moreel hoogstaand mens zijn, een cultureel beschaafd mens zijn, zelfs kerkelijk meelevend, maar toch ben je een zondaar. Omdat God niet Heer en Koning is van je hart en leven. Zo gooit de Bijbel mensen op één hoop, scheert ze allen over één kam: zondaars. Toch moeten we nu ook één misverstand uit de wereld helpen. Een misverstand, dat in het leven van heel wat mensen voor veel verwarring en verdriet heeft gezorgd. En ik moet er bij zeggen, dat hier de kerk en de dominees een geweldige verantwoordelijkheid, om niet te zeggen een geweldige schuld hebben.

Heel de wereld moet het weten! De eigenlijke boodschap van de Bijbel is niet die van zonde en schuld voor God, van oordeel en dood. Het is gelukkig anders en ik ervaar het als een voorrecht, dat door te geven. De Bijbel spreekt ons niet over de zonde, om alleen maar over de zonde te spreken. De Bijbel spreekt ons over onze zonde om ons te kunnen zeggen, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is om onze zonde en schuld op Zich te nemen aan het kruis van Golgotha, opdat er voor ons genade en vergeving zou zijn.

Deze boodschap is betrouwbaar en verdient onze volledige instemming: Christus Jezus is in de wereld gekomen om zondaars te redden. Dat staat in 1 Timothéüs 1:15

“Dit is een getrouw woord en alle aanneming waard, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren te behouden.”

De Bijbel spreekt ons niet over het oordeel van God, alleen maar om ons over dat oordeel te spreken. De Bijbel spreekt ons over het oordeel van een heilige God om ons te zeggen, dat Christus Jezus in de wereld is gekomen om dat oordeel te dragen aan het kruis van Golgotha, opdat er voor ons vrijspraak zou zijn en eeuwig behoud. En zo spreekt de Bijbel ook niet over de dood alleen en dat wij die dood verdiend hebben in ons leven zonder God.

De Bijbel is niet uit op onze ondergang. De Bijbel wil ons niet verlammen door de wanhoop, maar juist laten zien, dat er leven is door de opstanding van Jezus uit de dood. Het is een betrouwbare boodschap. De boodschap van de Bijbel

heeft ons heil op het oog, het is een positieve boodschap van de redding van zondaren. Het is het juichende evangelie, dat er kracht is in het bloed van Jezus. Want het bloed van Jezus reinigt ons van alle zonde. Dat is de eigenlijke boodschap van de Bijbel. De kern van het evangelie is, dat God de wereld zo heeft liefgehad, dat Hij zijn eniggeboren zoon gegeven heeft.

Dringt dit tot ons door? Vergeving van zonden, vrijspraak in het oordeel en een eeuwig leven. En dat alles om Christus wil, door het kruis van Golgotha. Welnu, daar gaat het ten diepste om. Dat is de eigenlijke boodschap van de Bijbel.

Paulus breekt in een dankbare jubel uit. Zie eens wat er met mij gebeurd is. Christus heeft in mij al zijn lankmoedigheid bewezen. “Onze Heer heeft mij Zijn genade in overvloed geschonken”, staat er in 1 Tim. 1:16. Als het gaat om zondaren, zegt Paulus, dan ben ik de eerste. Hij bedoelt: de ergste. Ik sta bovenaan het lijstje van zondaren. Hij is er opgetogen over, dat hij, die vooraan gestaan heeft bij de steniging van Stefanus en de gemeente van de Heer bovenmate heeft vervolgd, nu mag staan in de stroom van Gods genade.

Wat is het geweldig, dat er in de hemel feest wordt gevierd bij elke zondaar, die zich bekeert. Dat de engelen applaudisseren bij ieder mens, die niet langer verstoppertje speelt, die zich niet langer overeind houdt met allerlei slimme redeneringen of zichzelf eindeloos schoonpraat, maar gewoon van Gods genade gaat leven. In de hemel feest...! En óók bij ons hier op aarde. Als wij ons overgeven aan God, ons toevertrouwen aan de Here Jezus, dan is onze status niet langer die van zondaar, maar van geheiligde in de Here Jezus Christus.

Het is heel opmerkelijk dat Paulus in de Romeinenbrief zegt zich niet voor het evangelie te schamen. Hij zegt dat in hoofdstuk 1 vers 16. Vooral het woord schamen trekt daarin onze aandacht. Wij kunnen daarvoor wel enig begrip opbrengen. We kunnen wel begrijpen waarom Paulus nu juist uitgerekend dat woord gebruikt. In die wereldstad Rome moet men de christenen wel met diepe verachting hebben bekeken. Wat een belachelijke gedachte dat er uit een klein, onbetekenend volkje, uit één van de overwonnen koloniën een heilsboodschap zou komen, nota bene bestemd voor de hele mensheid. Een belachelijke gedachte dat een man uit één van de meest verachtelijke gebieden van die kolonie, een man uit Nazareth, niet een geleerde, niet een filosoof, niet een succesvol generaal, maar een gewone timmerman. Een belachelijke gedachte dat die man de Zoon van God zou zijn en de redder van de wereld... En dan een man die tussen twee rebellen in is gekruisigd. Een zot verhaal.

Kijk, om in zo'n omgeving het evangelie te brengen, daar heb je wel wat lef voor nodig. Durft Paulus die confrontatie wel aan? Of schaamt hij zich misschien ten overstaan van de Romeinse intelligentsia voor dat vreemde verhaal over Jezus van Nazaret? Wij zouden het ons kunnen voorstellen. Nee, zegt Paulus, van Grieken en niet-Grieken, van wijzen en onwetenden ben ik een schuldenaar. Het is mijn dure plicht om naar Rome te gaan. Ik sta bij Rome in het krijt, zolang ik daar nog niet geweest ben. Ik moet die schuld nog voldoen. En hij schrijft deze woorden niet met een zuinig gezicht. "Voor dit evangelie schaam ik mij niet", zegt hij fier.

Het woord schamen is een bijzonder woord in het Midden Oosten. Als er één cultuur is die getekend wordt door schaamte is dat deze cultuur wel. Onze westerse cultuur was altijd getekend door de "schuld". Met andere woorden: door de invloed van de christelijke kerk was "schuld" een dominante trek in de westerse cultuur. Alles werd gelegd langs de meetlat van de zonde en het tekort. Dat bepaalde de wijze waarop wij tegen de dingen aankeken. Uiteindelijk gaat dit in onze cultuur terug op Luther, die als centrale vraag hanteerde: 'hoe krijg ik een genadig God?'

Maar het Midden Oosten was van oudsher een schaamtecultuur. In het oosten is gezichtsverlies het ergste wat iemand kan overkomen. Daar is niets zo erg als beschaamd staan, je eer verliezen. Wim Rietkerk vertelt in één van zijn boeken het verhaal over een Egyptenaar die in het huis van l'Abri in Eck en Wiel gevraagd werd mee te helpen met de verbouwing. Of hij steentjes wilde bikken, d.w.z. oud cement van gebruikte stenen af te hakken. Hij luisterde onbewogen de vraag aan en sloeg aan het bikken net zoals andere gasten, maar na één middag was hij verdwenen. Later hoorde Wim Rietkerk dat deze man had gemeend te worden vernederd door minderwaardig werk te moeten doen. Schaamte! Veel van wat wij vandaag in Nederland nog meemaken rond de eerwraak bij Moslims gaat daarop terug. Je mag als meisje de familie-er niet schenden. Schaamte en schande!

Paulus leefde in die schaamtecultuur en als we dit weten, krijgen die woorden 'voor dit evangelie schaam ik mij niet' een enorme diepgang en betekenis. In feite is dit zelfs een geweldig understatement. Zit in deze ontkenning een bijzonder positieve lading. Want hij bedoelt te zeggen: ik ben er juist trots op dat ik het evangelie mag verkondigen! Want het is niet alleen maar een vreemd verhaal, het is niet alleen maar een dwaasheid en een ergernis voor wie het niet geloven wil, maar het is tegelijk een verhaal waar kracht in zit. Het is een kracht

van God tot behoud van een ieder die gelooft. Het is de enige boodschap die de hele wereld aangaat, die iedereen moet horen; het is de enige boodschap die redding brengt voor alle mensen, Joden en heidenen.

‘Voor dit evangelie schaam ik mij niet, want het is Gods reddende kracht voor allen die geloven...’ Deze woorden klinken als een belijdenis. Je zou ze een beginselverklaring kunnen noemen. Als het formuleren van een uitgangspunt waarop je herkend en aangesproken mag worden. Als ik deze woorden goed op me laat inwerken, overvalt me een gevoel van schuchterheid. Kan ik dit de grote apostel wel nazeggen? Wij kijken er niet van op dit te horen uit de mond van de onverschrokken evangelieprediker Paulus. Zijn leven is ermee in overeenstemming geweest. Zo heeft hij gesproken, zo heeft hij gedaan! Maar kunnen wij ons zijn woorden eigen maken? ‘Voor dit evangelie schaam ik mij niet...’

De keren dat ik met zo maar iemand over het evangelie sprak gaven mij steeds het gevoel: ‘wat een vreemd verhaal om mensen van onze tijd te vertellen’. Het verhaal van Jezus die onze plaats in het oordeel heeft ingenomen, voor onze zonden leed en stierf en opstond uit de dood. Maak het mensen van onze tijd maar eens duidelijk dat dit verhaal relevant voor hen is. Ze kijken je soms met grote ogen aan. Je zou je er echt voor gaan generen. Wie wil daar nu aan dat een ander voor jouw zonden moet lijden en sterven aan een kruis? Dat je niet eens de verantwoordelijkheid voor je eigen fouten kunt dragen. Dat God tegen je zegt: Laat Mij het maar voor je opknappen, ga jij maar opzij, je brengt er toch niets van terecht.

Dat evangelie was in de dagen van Paulus de Joden een ergernis en de Grieken een dwaasheid. Maar hoe staat het nu? Voor de autonome, onafhankelijke mens van nu is dat net zo goed een dwaasheid en een ergernis. Kunnen we in het postchristelijke Nederland er nog wel mee voor de dag komen? Maken we ons er niet bespottelijk mee? We kunnen als kerk van Jezus Christus allang niet meer de schuldcultuur als referentiekader beschouwen. Wat weten mensen nog van Luther?

Wie voelt zich in Nederland nog ergens schuldig over? Ik wil niemand shockeren, maar we leven in een schuldloze en schaamteloze cultuur. Mensen generen zich nergens meer voor en de televisie levert daar elke avond het bewijs voor. De secularisatie woekert op een onthutsende wijze voort. Ach, we wisten het eigenlijk allemaal allang. Iemand moet eens gezegd hebben: we hebben niet meer met de verloren zoon te maken – u weet wel van die gelijkenis – een

verloren zoon, die nog weet heeft van het huis van zijn vader, maar we hebben te maken met de kleinkinderen van de verloren zoon, die er compleet onverschillig tegenover staan.

In een lezing voor ambtsdragers in 2013 zei de hervormde predikant Ad Prosman dat de kerkverlating en secularisatie een dieperliggend probleem hebben blootgelegd. Het godsbesef is aan het weg eroderen. Er komt een andere religie voor in de plaats. Een ander paradigma dan schuld en genade komt op. Hier en daar zullen brokstukken van de oude christelijke beschaving blijven bestaan, maar de samenleving als geheel keert zich definitief af van. Er zal nog wel religie zijn, maar dan een religie zonder openbaring, zonder de God van Israël, zonder de God die de geschiedenis leidt en bestuurt, zonder het kruis van Christus waardoor de zonden worden verzoend en zonder de Heilige Geest die de mens vernieuwt. Het zal een religie zijn zonder zonde. Wat overblijft is een religie als vorm van inspiratie, religie als zingeving, als gevoel voor het oneindige. Het zal een religie zijn die natuur, kunst, het leven en zelfs de dood tot inspiratiebron heeft. Hoever zijn wij daar nog bij vandaag? Ik merk dat het paradigma van zonde en genade ook in de prediking minder nadrukkelijk wordt gehanteerd. Woorden als 'oordeel', 'zonde' en 'ongerechtigheid' worden niet zo vaak meer gebruikt en hoogst zelden nog uitgediept. Pro memorie worden ze nog eens genoemd, maar predikanten willen zo'n zware preek niet meer brengen in een klimaat dat wordt beheerst door entertainment in muziek, liturgie en prediking. Het paradigma 'zonde en genade' levert in toenemende mate verlegenheid op. Ook doorgewinterde christenen hebben vandaag een gêne om er nog mee voor de dag te komen. Heeft dit paradigma niet afgedaan? Zichzelf overleefd?

In de gemeente Siloam die ik tot 2015 mocht dienen besloten wij een paar jaar geleden dat we in de kringen het boekje van Oscar Lohuis, dat toen net was uitgekomen, zouden bestuderen: *Zien en leven*. Ik was erg enthousiast over dat boekje, maar ik ontdekte gaandeweg dat dat enthousiasme niet door iedereen in de kringen werd gedeeld. Ik kreeg terug dat sommigen het een te somber boekje vonden, een beetje aan de zwaarmoedige kant, want de zonde kreeg zoveel nadruk. Hele passages gingen daarover en er waren mensen in de kringen die dat teveel vonden.

Ik vond het nu juist zo leerzaam om eens wat uitvoeriger bezig te zijn met de zonde, want in de evangelische wereld lijkt het er wel eens op dat je het wel over de zonde mag hebben, maar zo gauw mogelijk terecht moet komen bij de

genade. Natuurlijk kun je de zonde niet overslaan, maar laten we er alsjeblieft met hinkstapsprongen doorheen gaan en er gauw mee afrekenen. Het zo snel mogelijk achter ons laten, want tenslotte leven wij toch immers uit de genade. Daar moeten we het over hebben!

Ik heb bij sommige kringleden dus een lichte weerzin geproefd bij de meeste van de hoofdstukken uit het boekje van Oscar Lohuis. Zoveel nadruk op de zonde is toch niet nodig? Er is toch een blijde boodschap van verlossing? Nu dan, laten we het dààr dan over hebben! Ik heb mij afgevraagd: wat zit daarachter? Wat kan daar de oorzaak van zijn? Is het niet schaamte?

In de schaamteloze cultuur van Europa in onze dagen schamen wij ons als christenen vaak wèl voor die boodschap van het evangelie. We moeten misschien met elkaar iets wegslikken bij de woorden: 'voor dit evangelie schaam ik mij niet'. Het kost ons wel enige moeite om dit de apostel Paulus na te zeggen. De schaamte dringt zomaar door allerlei kieren ons hart binnen. Toch moeten wij bedenken dat het voor Paulus ook allemaal niet zo simpel heeft gelegen. Vooral tijdens zijn laatste zendingsreis heeft Paulus met dat evangelie niet altijd succes gehad. Het evangelie wekte grote weerstanden en hij is erom vervolgd en uitgelachen. Als ons maar een fractie zou zijn overkomen van wat Paulus aan hoon en spot is te beurt gevallen, zouden wij allang in onze schulp zijn gekropen. In zijn geval zouden we dat evangelie maar voor onszelf hebben gehouden.

Niets menselijks zou ook Paulus vreemd zijn geweest. Dat hij zich met andere woorden zou hebben gegeneerd. Want ook in zijn dagen zaten ze in Rome nu echt niet op zijn boodschap te wachten. De stad en de mensen waren verzadigd van religieuze opvattingen en men keek niet op een heilsleer meer of minder. Er was een geweldig aanbod van filosofieën, stromingen en bewegingen. Voor elk wat wils. Eén grote supermarkt.

Toch is Paulus daar niet verlegen mee. Hij heeft met dat kale evangelie, met die vreemde boodschap van kruis en opstanding geen minderwaardigheidscomplex gekregen tegenover die uitbundige verscheidenheid van religies. 'Voor dit evangelie schaam ik mij niet.' Hij neemt de uitdaging aan. Niet uit zelfoverschatting, maar vanuit een rotsvast geloof in de kracht van dat evangelie. Uit overtuiging. Uit toewijding voor de grote zaak van de Heer! Dat was zijn opdracht en daarvoor ging hij niet uit de weg. Het woord toewijding wordt in Paulus' leven met hoofdletters geschreven. Ook het woord afhankelijkheid is bij hem terug te vinden. Hij wil zich in zijn moeilijke taak

geheel en al verlaten op Gods kracht. Dat is Paulus ten voeten uit: toegewijd en afhankelijk!

Hij hoeft dat evangelie niet aannemelijk te maken. Hij hoeft niet met meeslepende woorden te proberen andere leraren en boodschappers te overtroeven. Hij heeft niets anders te prediken dan Jezus Christus, de gekruisigde. Daar is het hem om begonnen. Dat is het hart van zijn verkondiging. Ergens in een andere brief brengt hij zijn opdracht op deze wijze onder woorden: “Want ik had niet besloten iets te weten onder u, dan Jezus Christus en die gekruisigd”. Paulus is een verkondiger van het kruis, een theoloog van de verzoening. De reddende kracht van God tot behoud voor allen die geloven is de kracht van het kruis.

De moeite die mensen in Paulus' tijd met deze boodschap hadden is even groot voor mensen in onze tijd. Het kruis is voor velen een struikelblok, toen en nu. Het moet ons dan ook niet verbazen dat altijd weer geprobeerd is deze crux, deze angel, uit het evangelie te verwijderen. Door andere accenten te leggen moest het aanstotelijke karakter van het evangelie uit de weg worden genomen. Je kunt het evangelie beschouwen als een aansporing om naar het voorbeeld van de man van Nazareth te leven. Dan wil je Jezus navolgen om het voorbeeld van menslievendheid dat Hij gaf. Overigens zijn navolging en discipelschap kernwoorden van veel missionaire initiatieven waarin een soteriologische verankering wordt gemist. Kruis en opstanding ontbreken dan grotendeels. Je kunt het evangelie ook ombouwen tot een heel respectabele levensbeschouwing. Je kunt het evangelie op humanistische leest schoeien. Je kunt van het evangelie een bevrijdingstheologie maken, voor de armen en de zwakken. Een feministische theologie voor de vrouwen.

Er zijn werkelijk theologieën in menigte, maar als zij geïsoleerd raken van het kruis, dan snijdt je het hart uit het evangelie. Een evangelie zonder het kruis is geen evangelie. Daarom moeten wij ook wantrouwend staan tegenover alle pogingen om allerlei leringen met het christelijk geloof te verzoenen. Zo oefenen de welvaartstheologie en allerlei hypeachtige genezingsbedieningen een geweldige aantrekkingskracht op mensen uit, maar de toetssteen bij al deze ontwikkelingen in de christelijke wereld zou toch moeten zijn of het daarin nog gaat om het plaatsvervangend lijden en sterven van Jezus. Of dat nog in het centrum staat.

Paulus wordt wel eens van eenzijdigheid beschuldigd als hij zo de kracht van God tot behoud verkondigt. Als hij alles op die ene kaart van het kruis van Jezus

zet. Ik wil dat hier en nu een heerlijke eenzijdigheid noemen. Een verrukkelijke eenzijdigheid. Het is niet het evangelie op z'n smalst, maar op z'n diepst. Ik moet denken aan het verhaal dat ik een keer gelezen heb over de vroegere wereldberoemde violist Paganini. Hij was een geweldige virtuoos op zijn viool. Zijn composities waren voor anderen nauwelijks te spelen. Van zijn vingers is na zijn dood een gipsafdruk gemaakt. Op het kaartje in de vitrine van het museum staat heel treffend: 'spookhanden'. Lange, benige vingers die uiterst geschikt waren voor het bespelen van een viool. Deze Paganini presteerde het om tijdens zijn concerten opzettelijk drie van de vier snaren te laten springen om op die ene snaar het hele muziekstuk verder uit te spelen.

Dat doet Paulus nu ook. Paulus speelt hier op één snaar. Want wat het evangelie verder nog is, - en het *is* breed en omvattend -, allereerst en allermeeft is het een kracht van God tot behoud van een ieder die gelooft! Nee, dat mag je geen reductie noemen, geen versmalling, dat is juist alles terugvoeren tot de kern, tot het middelpunt. Dat middelpunt is het behoud in Jezus Christus. En omdat het evangelie zoiets geweldigs is, is er bij Paulus geen spoor van schaamte. Hoe zou je ook als je mag weten dat God Zich niet schaamt onze God te heten. God schaamt Zich niet voor ons. Dat zegt het evangelie. Dan kun je ook met dat evangelie voor de dag komen! Voor dat evangelie hoef je je niet te generen.

Ik wil in dit Luther-jaar niet nalaten zijn strijd te noemen om het krijgen van een genadige God. Er is een aantal goede boeken verschenen en er zijn vele artikelen hieraan gewijd, zoals een prachtig artikel in het RD van vorige week zaterdag van de hand van dr. M. Klaasen. Beschreven wordt hoe Luther een persoonlijke geloofsworsteling kent. Hij strijdt met God om het woord 'gerechtigheid'. Dat was voor hem een onbereikbaar ideaal. Geloofszekerheid kon hij niet vinden. Wanneer kon je nu zeker weten dat je aan Gods maatstaven voldeed? Wanneer is het goed genoeg? Om rechtvaardig te worden, is het dat de gelovige verdienstelijke werken doet door het gehoorzamen van God geboden. Maar is het ooit toereikend? Luther voelt aan dat al zijn goede werken onvolmaakt en met zonde bekleet zijn. Hij dreef zijn biechtvaders tot wanhoop door soms zes uren achtereen te bidden en zijn meest recente zonden op te biechten – en terwijl hij dat doet, voegt hij er weer nieuwe aan toe, want hij mist door ook een urenlange biecht de gebedstijden in het klooster.

Uitgerekend Romeinen 1 vers 16 en 17 zijn nu de teksten die hem innerlijke verlichting schenken. Met een schok komt hij tot de ontdekking dat 'gerechtigheid' niet iets is dat je moet zien te bereiken, maar dat het iets is dat je

geschonken wordt. Gerechtigheid is daarna voor hem geen woord dat hij moest haten, want het was een gerechtigheid die hem werd toegerekend. Het is niet een woord waarmee je zwetend wakker wordt uit je angstdromen, maar een woord dat een en al bevrijding betekent. Ik lees het u voor in de Herziene Staten Vertaling en let u eens op dat drievoudige 'want'.

Want ik schaam mij niet voor het evangelie van Christus, want het is een kracht van God tot zaligheid voor ieder die gelooft, eerst voor de Jood en ook voor de Griek. Want de gerechtigheid wordt daarin geopenbaard uit geloof tot geloof, zoals geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

Luther ontdekte hierin het evangelie, het goede nieuws. Geloven werd voor hem ruilen. Christus ontfermde zich over zijn zonden, hijzelf ontving gerechtigheid die hem werd toegerekend.

Toegerekende gerechtigheid. Daarin wordt Gods liefde openbaar. God is uit op ons behoud, onze redding, onze verlossing. De kracht van God tot behoud is een kracht tot redding. Dat hebben mensen van nu nog steeds nodig. Want ten diepste hebben we vandaag nog steeds met dezelfde problemen te kampen als de mensen uit de tijd van Paulus. Misschien zijn er nu andere filosofieën en levensbeschouwingen die mensen aanhangen. Misschien is het alleen een plat soort materialisme of genotzucht, waar mensen het in zoeken.

Alleen het evangelie kan redden.

Alleen het evangelie kan mensen bevrijden van hun ingeboren egoïsme.

Alleen het evangelie kan de vervreemding tussen mens en God opheffen.

Alleen het evangelie kan onze zondes Schuld oplossen.

Alleen het evangelie van genade door het kruis van de Here Jezus motiveert ons de weg van heiliging en discipelschap te gaan. Om de voetstappen van Jezus te treden, om te wandelen op de weg van navolging van de Heer.

God schaamt Zich niet voor ons. Zouden wij ons dan schamen voor Hem en Zijn evangelie? Laten wij dan niet in onze christelijke schulp kruipen, maar met vrijmoedigheid ons getuigenis afleggen in deze wereld. Het lijkt een wereld die met God heeft afgerekend. Het lijkt een wereld die volkomen onverschillig staat tegenover Gods aanbod van liefde en genade. Maar het *is* een wereld die hongert

en dorst naar de gerechtigheid. Het *is* een wereld die hunkert naar echte waarheid en liefde.

Broeders en zusters, dat evangelie mogen wij samen verkondigen, mogen wij uitdragen in de wereld van vandaag, in de plaats waarin wij wonen. De Heer roept ons tot deze taak. Het blijft een vreemd verhaal, het evangelie, maar het is wel een kracht. God doet er iets mee. Zijn woord zal niet leeg terugkeren. God scheidt Zich gehoor in de harten van mensen. Mensen worden aangeraakt, veranderd en vernieuwd. Die kracht werkt vandaag nog steeds. Wanneer zien wij iets van die kracht? Wanneer zien wij iets van dat wonder? Dat wonder vindt plaats als wij met vrijmoedigheid zeggen en doen: 'Voor dit evangelie schaam ik mij niet want het is Gods reddende kracht voor allen die geloven'. Zijn Naam moet daarom eeuwig eer ontvangen!

Ede, 19 februari 2017

Yme Horjus